

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Nyelv és kommunikáció (alkalmazott szociolingvisztika)

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvtudományi és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Nyelv és kommunikáció (alkalmazott szociolingvisztika)			A tantárgy kódja	LLM4023
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Huszthy Bálint egyetemi adjunktus				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Huszthy Bálint egyetemi adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	42	melyből: 3.5. előadás	28	3.6. szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					17
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					17
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórássága					56
3.8. A félév összórássága					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	l. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadástér, tábla, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, nyomtatott feladatok

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CP4	Szótárakat használ
CP6	Ismeri a nyelvi normákat
CP9	Alkalmazza a nyelvtani és helyesírási szabályokat
CP10	Naprakészen tartja szakmai ismereteit
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT2	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatásban
CT3	Információforrásokat használ
CT6	Szövegszerkesztő szoftvert használ
CT8	Képes az önreflexióra

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények
--

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3, CP9, CT1, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi (hangtan, szókészlettan, alaktan, mondattan), irodalomtudományi, irodalomelméleti, valamint kultúr- és civilizációtörténeti ismereteket.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leíró, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. A hallgató összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között, hogy kialakítsa a szakterület integrált modelljét. A hallgató nyomon követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését.
CP3, CP9, CT1	2. A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és/vagy irodalomra.	2. A hallgató alkalmaz a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CP3, CP9	3. A hallgató szinkron és diakrón megközelítésben leírja a magyar nyelv főbb jelenségeit és nyelvtani szerkezeteit, valamint szövegeket elemez.	3. A hallgató alkalmazza a nyelvi normákat mind az anyanyelvén, mind a választott idegen nyelven.
CP3, CT1, CT8	4. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	4. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CP9, CT8	5. A hallgató az oktatás keretében és önálló tanulás útján elsajátítja a magyar nyelv hangtani, szókincsbeli és nyelvtani jellemzőit.	5. A hallgató fejleszti receptív (hallás utáni és olvasott szövegértés) és produktív (írás, beszéd) nyelvi készségeit.
CP6, CP9, CP10, CT1, CT8	6. A hallgató osztályozza a magyar nyelvű szóbeli vagy írásbeli szövegeket, és leírja azok jellemzőit.	6. A hallgató szövegeket gondoz magyar nyelven; különböző típusú szövegeket, megőrizve az eredeti szöveg értelmét és árnyalatait, hozzáadások, módosítások vagy kihagyások nélkül.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A szociolingvisztika kutatási területeinek megismerése, különös tekintettel a dialektológiára.
2. A nyelvhelyesség kérdésének átlátása, a nyelvpolitika és nyelvi tervezés területének pontos megismerése, a sztenderd nyelvváltozatok kialakulásának lekövetése.
3. A kódválasztás fajtáinak és formáinak megismerése, kódváltás, kódkeverés.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Szociolingvisztikai jelenségek – például csoportnyelveken belül: dialektus, szociolektus, idiolektus – elemzése és értelmezése elméleti és gyakorlati szempontból.
2. Tudományos szövegek önálló létrehozása, felépítése és stilisztikailag adekvát megformálása a tudományos regiszter követelményeinek megfelelően.
3. Önálló szociolingvisztikai kutatás lebonyolítása és bemutatása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. A szociolingvisztika helye a nyelvészeti kutatásokban (A nyelvészet központi és határterületei; a szociolingvisztika mint interfész a különböző nyelvi szinteken; a szociolingvisztika kutatási területei: különös tekintettel a dialektológiára; nyelvhelyesség, nyelvi norma; preskriptív vs. deskriptív nyelvszemlélet; az élő nyelv változása és változatossága)	- előadás - az elméleti kérdések, illetve a konkrét fonetikai jelenségek bemutatása - komplexebb problémák közös megoldása - a kreatív és módszeres gondolkodás szükségességének tudatosítása	
2. Területi, szociális és egyéni nyelvjárási jellemzők (Nyelv vs. dialektus, nyelvpolitika és nyelvészet; idiolektális tényezők; a világ nyelvei, tipológia, anyanyelvi beszélők szerint és nyelvtanulók szerint; összekötő nyelvek, pidgin és kreol nyelvek; bilingvizmus és multilingvizmus)		
3. Bevezetés a dialektológia tudományterületébe (Az izoglosszák: típusok, izoglosszanyalábok; az areális nyelvészet; peremnyelvek, a nyelvsziget jelensége; a dialektológiai kutatások története; párhuzamok a néprajzi dialektológiával)		
4. Kódválasztás, összehasonlító nyelvészet (A kódválasztás fajtái és formái; a nyelvrokonsági kutatások története: a modern nyelvészet kezdetei; a köznyelvek kialakulása, a világnyelvek köznyelvi változatai, többköznyelvűség; a standardizáció hatásai a dialektusokra)		
5. Dialektológia a fonetika és a fonológia szintjén (Standard nyelvváltozatok tipikus hangtani vonásai; közös dialektális hangtani folyamatok a világ nyelveiben; nyelvtörténeti hangváltozások vs. dialektális hangtan)		
6. Dialektológia és grammatika (A dialektális nyelvtan: a hangtan jelentéstelen szintjén túl, de még a szavak előtt; morfológiai és szintaktikai jelenségek, különböző esettanulmányok)		
7. Dialektológia a szókincs és a jelentéstan szintjén (Alapszókincs, jövevényszavak, idegen szavak, tájszavak; idegen szavak a köznyelvben és a dialektusokban, köznyelvi szóterjedés, kontaktushatások; szemantika a dialektológiában: ugyanazok a szavak más jelentésben; a „hamis barátok” jelenségek)		
8. Magyar dialektológia (A magyar nyelvjárások rendszere; a magyar köznyelv kialakulása; a nyelvjárási régiók áttekintése, főbb hangtani, morfoszintaktikai és jelentéstani vonások)		

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

9. A világnyelvek dialektológiája (A világban beszélt „fontosabb” nyelvek nyelvjárásainak rendszere; a világnyelvek köznyelvi változatai; a világnyelvek idegen nyelvként tanult változatai; a dialektusok köznyelvesülése)		
10. Az idegen akcentus jelensége (Az akcentus definiálása, az idegen akcentus megkülönböztetése a nyelvjárásoktól; az akcentus fonetikai és fonológiai összetevői; az akcentus mely elemeit lehet kiküszöbölni idegennyelv-elsajátításkor, ill. mely elemei hasznosak az elméleti nyelvészeti kutatások számára?)		
11. Az anyanyelv-elsajátítás folyamata (A gyermeknyelv általános vizsgálata; nyelvfejlődés az első évben; fonológiai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai fejlődés)		
12. A nyelvvesztés és a nyelvi kompetenciát támadó betegségek (Bevezetés a pszicholingvisztikába és a neurolingvisztikába; nyelvi diszfunkció: a károsodások oka és osztályozása, siketség, afázia, diszlexia, diszgráfia, logopédiai zavarok; a nyelvi kompetencia leépülése)		
Könyvészet Ronald Wardhaugh: <i>Szociolingvisztika</i> . Budapest, Osiris Kiadó, 2002. (1. fejj.: Bevezetés 9–24.; 2. fejj.: Nyelv, dialektusok és változatok 25–52.; 3. fejj.: Pidgin és kreol nyelvek 53–77.; 4. fejj.: Kódválasztás 78–101.; 8. fejj.: A nyelvi változás 169–191.) David Crystal: <i>A nyelv enciklopédiája</i> . Budapest, Osiris Kiadó, 2003. (1. fejj.: A preskriptív hagyomány 12–16; 8. fejj.: A nyelv és a földrajzi hovatartozás 38–50.; 9. fejj.: A nyelv és az etnikai, nemzeti hovatartozás 51–55.; 10. fejj.: Társadalmi identitás 56–67.; 47. fejj.: Hány nyelv van a világon? 360–361.; 48. fejj.: Hányan beszélnek egy nyelvet? 362–364.; 50. fejj.: A nyelvcsaládok 370–373.; 51. fejj.: Az indoeurópai nyelvcsalád 374–383.; 53. fejj.: Szigetnyelvek 406–408.; 54. fejj.: A nyelvváltozás 409–416.; 55. fejj.: Pidgin és kreol nyelvek 417–424.; 59. fejj.: Világnyelvek 444–448.; 60. fejj.: Többnyelvűség 449–453.) Kiss Jenő: <i>Társadalom és nyelvhasználat</i> . Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002, 150–194. Kiss Jenő: <i>Magyar dialektológia</i> . Budapest, Osiris Kiadó, 2003. (Közösen kijelölt részletek.)		
8.2 Szeminárium (Helyesírás)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Hogyan kell dialektológiai kutatást végezni? Hallgatói témaválasztás, egyéni gyűjtések megszervezése	Megbeszélés, gyakorlatok, frontális munka, egyéni munka	
2. A gyűjtött adatok feldolgozásának lehetőségei és módszerei	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	Kötelező olvasmány az AkH. ¹² a szemináriumi témának megfelelő része
3. Egyéni gyűjtések bemutatása	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
4. Egyéni gyűjtések bemutatása	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
5. Egyéni gyűjtések bemutatása	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
6. Egyéni gyűjtések bemutatása	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
7. Az egyéni gyűjtések feldolgozása és elemzése	Gyakorlatok. Írásbeli vizsga	

Értékelés: Az értékelés a félév során folyamatosan zajlik, és az utolsó szemináriumon zárul.		
Könyvészet A szeminárium ugyanazokra az olvasmányokra épül, mint az előadás.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	• A megbeszélte jelenségek ismerete. • Széleskörű rálátás a nyelvtudomány szociolingvisztikai problémáira. • A szakirodalom értő olvasása.	Írásbeli vizsga	50%
9.5 Szeminárium	• Aktív részvétel. • A szemináriumi feladatok elkészítése. • Saját téma bemutatása és megírása beadandó dolgozat formájában	Prezentáció és beadandó dolgozat	
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A vizsgán való részvétel feltételei: • legalább 5-ös minősítés a szemináriumi tevékenységen • a szemináriumi feladatok elkészítése az órán való részvétel feltétele • jelenlét legalább 9 szemináriumon (a szemináriumok 75%-án) a szemináriumok és az előadás anyagából külön-külön is átmenő jegyet kell szerezni			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kitöltés időpontja:

2026.04.17.

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Előadás felelőse:
Huszthy Bálint

Szeminárium felelőse:
Huszthy Bálint

Intézetigazgató:

BENO ATTILA
2026.04.23 15:13
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása